

Бүгү чурттарның пролетарийлери. каттыжыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди
Совединиң болгаш Министрлер Чөөүлелиниң органы

№ 269 (12059) | 1982 чылдың ноябрь 21, воскресенье | 1925 чылда үндүрүлгөсү | 3-көп.

ИДЕЙ-ПОЛИТИКТИГ КИЖИЗДИЛГЕ

Совет кижилерин, ылаңгыя аныяктарны эртемге үндэстегиниң үзөл болгаларга, партияның херээнге, коммунисттик идеалдарга кызыгар чон бердинишкинге, социалисттик Төрзүн чуртка ынакшылга, пролетарий интернационализмниң бузуунга кижизидеринче ленинчи Коммунисттик партия доткаалма кичизингеи салып келген болгаш моон соңгар-даа салып.

СЭКП-ниң XXVI съездининиң шийтпирлеринде, партия Төп Комитетиниң «Идеолотуг, политика-кижизидилгелиг амылды улам ыңай кижидер дугайында», «СЭКП-ниң тургустунганының 60 чыл оюнуң дугайында» болгаш өске-даа доткаал-дарда, партияның XVIII область конференциясының шийтпирлеринде амылчы чоннарның, аныяктарның идея-политиктиг, интернационалчы кижизидилгелиг сайзыргайыдарының оруктарын болгаш аргаларын тодаргай айткан.

Идей-кижизидилгелиг амылдың сорулгаларын чедишинин шийтпирлеринде чер-черде партия, совет, профсоюз, комсомол болгаш хей-ниити, амыл-агыг органы амыл-агыг чурттагы чонун аңгы-аңгы бөлүктөргө идея-политиктиг, куш-аңгы, мезу-шынар, интернационалчы кижизидилгелиг экинчилеринче улаңдырган. Амылчы чоннар-ның, аныяктарның идея-политиктиг болгаш интернационалчы кижизидилгелиг экинчилер хемчеглер дугайында айтыр-ларны СЭКП Кызыл хооромунуң, Барың-Хемчик, Улуг-Хем район-нарын пленумнарына болгаш өске-даа районнар-га чугаалаша, чогуур шийтпирлерин хүлээп алган. Амылчы чоннарның, аныяктарның кижизидилгелиг партия, комсомол чырдышкыны, лекция пропагандасын, өскү агитацияны амылгап турар.

СЭКП-ниң тургустунганының 60 чылга белеткел-биле холбаштыр чон ортузунда аныяк-бүрү идея-кижизидилгелиг амылчы куш-аңгылыг коллективтерде, албан организация, өөредилге черлеринде калба-биле организастаан. Номчулга конференциялары, политика, мораль темаларына лекция, беседалар, партияның, дайынның, куш-аңгылыг хоочуннары-биле умужаагылаар, найырал негиздери, «Хостуг республикаларның бузулбас экили», «Аны-дуңма чангыс элтиг өг-бүлдө», «Адрезианс—Совет Эвилели» деп темаларга аас хунналары болгаш өске-даа хемчеглер эртен, моон соңгар-даа болур.

«Тыва: кобальт» комбинатта, № 48 туудуг эргелигинде, Тываның элентри четкилеринде, Кызылдың сүт заводунда, үлетпүр болгаш аш-чеч садыгында, № 1 автотранспорт бууду-рулгезинде, Дээди амыл-агыгын дуржулга станицызында, Ленин орденин «Кызыл тараачын» совхозта, Кызылдың № 4, 8, Сарыг-Септин № 2 школаларында, башкы учил-ишешинде партия организациялары амылчы чоннарның орту-зунда кижизидилгелиг амылчы бодамчалыг тургускан план буугаар чорудуп келгеннен беринген оонаалар күүсет-тинип, өөредилге-кижизидилгелиг амылдар чедишинин шийтпирлеттинип турар. Оларның удурутчулары, партия организацияларының секретарьлары идеология амылыга боттары идеялелиг кижип, хей-ниити организацияларының амыл-чорудулганын дузалаанып, детип келгенер.

Ынчалза-даа амылчы чоннарны, ылаңгыя аныяктарны коммунисттик идеалдарга, моральга, совет патриотизмге бол-гаш социалисттик интернационализмге кижизидер талазы-биле амыл амыг үениң негелдеринге ам-даа четпес. «Идеолотуг, политика-кижизидилгелиг амылды улам ыңай кижидер дугайында» СЭКП ТК-ның доткаалын, бо талазы-биле партия обкомунуң шийтпирлерин, амылчы чоннарның, аныяктарның интернационалчы кижизидилгелиг экинчилер дугайында СЭКП обкомунуң бюрозунуң доткаалын чамдык партия орга-низациялары чедир күүсетпейн турар. Оң уламында Кы-зылда, Ан-Довуранта, Чөөн-Хемчик, Барың-Хемчик, Улуг-Хем, Тадым, Тес-Хем болгаш өске-даа районнарда аныяктар-ның аразында куш-аңгылыг сагылга-чурумун, хей-ниити-ниң корум-чурунун үрзүр, арагалар, кем-херек үүлгедир, хулганнаар чорутар бар.

Идей-политиктиг, интернационалчы, кушдамыр кижизидилгелиг, корум-чурум амгалааны экинчилер болгаш хоюлу-дурм үрзүшкенин уду демиселди күштелдирер дугайында айтыргалары СЭКП Кызыл хооромунуң, районнар-ның пленумнарына, партия активиниң хуралдарына каш улаа чугаалаша, четпестери чайладыр тодаргай хемчег-лери айткан чогуур доткаалдарны хүлээп алган. Ындыг-даа болса салдаанын сорулгалары чедир алыр дээш чамдык партия организацияларының хүм бүрү чорудуп турар орга-низастыг амылдары кошкан, шийтпирлер күсүлдээниң ханды-р малдазы четпес, айткан хемчеглериниң күсүлдээни ханды-р эштерден негелдени партияның өзү-биле тургуспайн кел-генден чамдык четпестер ам-даа уламчылап турар. СЭКП Кызыл хоорому амылчы чоннарның, ылаңгыя аныяктарның идея-политиктиг, интернационалчы кижизидилгелиг амылыга удурутчулары кошкан. Оң уламында дааранылга фабри-касында, «Туудуг кезиктер» комбинатында, хлеб, тууубу за-водтарында, № 3 АТБ-де, «Кызыл үлетпүр туудуг» эргеле-линде амылдап турар аныяктарның аразында буудурулгеге, хей-ниитиниң черлеринге чурум үрзүр чоруктар бар. Па-дагогика институтунуң, автоорук, көзү амыл-агыг техни-кумнарның, № 1 НПУ-нуң студенттериниң болгаш сур-гуулаарының ортузунда идея-политиктиг, интернационалчы кижизидилгелиг четпес организастаан.

Амылдап турар аныяктарның политиктиг болгаш ниити билин бедейлерин партия, комсомол организациялары кошкан кичизингеи салып турарында Кызылдың болгаш районнарның чамдык буудурулгелеринге, совхозтарына ком-сомол политикчилерин устул, ында-хаа эр-тип келген. Эртен өөредилге чылында Улуг-Хем районунуң комсомолчуларының чүгүл 42 хуузу, аныяктарның 21 хуу-зу политөөредилгеге хаара туттунган турган. Аныяктарның негизки школаларында четпестер чок деп болбас, ону эки-нидер хемчеглерин алыр.

Устунде айткан болгаш өске-даа четпестерин чайладыр талазы-биле тодаргай хемчеглери партия организациялары алгаш, бүгү идеология амылын амылчы чонун, аныяктар-ның идея-политиктиг, интернационалчы кижизидилгелиг экинчилеринче, СЭКП-ниң XXVI съездинин шийтпирлерин мүсүдиринче улаңдырары—амгы үедө чугула сорулга.

ССРЭ-ниң 60 чылын толенниг уткуул

КЕЛИР ЧЫЛДЫН УЛУНДЕ

Кызылдың № 2 АТБ-иниң коллектив чурттуң юби-лейин толентип уткуур дээш шалыпчы элчегин улам калбарткан. Ол дугайын эртен он айларның түнчелер-деи база херечилеп турар. Чыл эгизинден бээр 1733,6 муң тонна улус амыл-агыг чүктөрин сөөрткен. Чүш саарылганын планы 100,1 хуу күүсеткен, 42 муң тонна-километрин пландан ажыр амылдап чылган.

Хей-хей муракчы чолалчылар бо чылдагы планнарын алган хүлээлгелерин ажыр күүсеткен. Чижээ, күчүлүг КамАЗ-тын чолалчыны Николай Иванович Смирнов ам 1983 чылдын июлдуң үлүүн-де амылдап турар. Оң эки Виталий Ледиков база-да Саян артында чүктөтөр сөөрт-түлгелерин феодалын үлүүн-де, А. Александр Николаевич Иконников хоорай иштинин маршруттарына амылдап турар-даа болза, келир чыл-дын июнуң үлүүн-де чет-кен.

АТБ-нин бригадаларының аразында калбарган чарышка Г. Волошиниң бригаданы му-нап, чыл планын күүсеткен, ам 1983 чылдын февралдың үлүүн-де кириштир амылдап турар.

Н. ВАНЬКОВ.

КАЛЕНДАРЬ-ДА—ФЕВРАЛЬ

«Тыва» совхоз туудуг-нуң Монгуш-Тайгала бот-оруга - чарыгалыг туудуг уластурунун (на-чалыгы Д. Б.-О. Хо-мучу) коллектив амы-гу хүнүнде 1983 чыл-дын февраль айның үлүүн-де амылдап ту-рар. Ында Каа-оол Шы-дырааның ууртталыг бригаданың комсомол-чулар Аркадий Бады, Павел Салчак олар хүм лорамзын доткаалам 110—120 хуу күсүдүн турарлар.

Х. ЧУЛУМ.

Зчис Хертен биле Оттун Саа «Тыва даг-дугу» комбинат-тын аргылап фабрикасында амылдап турарлар. Зчис Чими-тович — дуржулгалыг амылчы. Ол фабрикага он чыл амылдаан.

А Оттун Маадыр-ооловнаның амыл стажы оон ийи чыл хей. Ол — деригелер машинисти.

Хоочун амылчылар даанган амыл-херзэн, ак сөткилдиг күсүдөп, аш-хөөрүгө мантадыр чоруурлар.

ЧУРУНТА: элентрик З. Ч. Хертен биле машинист О. М. Саа.

Ю. КОСАРЬКОВТУҢ ФОТОЗУ.

Суглуг-Хем «Хады» совхоз-тун төвүндө барык-ла ийи чүс километр ырак. Телефон база чок. Оң уламында амыл-агыг-даа, амыл-рас-чуртталга-даа талазы-биле хүн бүрүнүң бүгү айтырларын бригадыр болгаш малчылар боттары шийтпиреп турар.

Мурунку чылдарда совхоз дирекциясында дуза ди-дээр мында-ла амыр эвес турган чүе Амгы директору-с И. И. Николаевич Горба-чев ырак-узаак улуске кычээ-гейин элзэн салып тур — деп, ук бригаданын бригадир Фе-дор Намажан чугаалады.

Хүннүң медээлери

МУРНАКЧЫЛАРЫҢ БИРЭЭЗИ

«Тувапарикмахерский» буудурулге каттыжышкы-нының Кызыл хоорайда № 6 парикмахерскаяны коллектив кызылчаларга ачы-дуза чедирер хүлээлге-эни эки күсүдүн турар.

Ында муракчылар-ның бирээзинге мастер Валентина Белооговки-на хамаарыр. Анык мастер В. Белооговки-на хандырылганын бе-дик культуразын чедип алдынаа, хуузунаа планын оонаалдарын доткаалам ажыр күсүд-деп келген. Ол бо хүн-дерде декабрының үлүүн-де амылдап турар. Ыччангам ол ам чыл-панын хуусаада эрте күсүдир соруганын сал-ган.

Бистин корр.

АМ-ДАА 200 РУБЛЬДИН

«Тыва сентеле-тууду» трестин туудуг кезектери болгаш конструкторлар за-водунуң коллектив СЭКП-ниң тургустунганының 60 чыл юбилейин төлөтпиг у-куур дээш социалисттик чары-шка киришкен. 1982 чылдың продукция буудур болгаш ону сайыдар пла-нын Октябрь — байырла-нын буудурулгеге күсүд-дипкенин рапорттап.

Чыл төмүзүңгө чедир пландан ажыр 200 муң рубльдин продукцияны буудурун, 195 муң рубльдин сайг-гарын хүлээген.

К. МААДЫ

ПЛАНДАН АЖЫР

В. И. Ленин аттыг «Тыва даг-дугу» комбинатта бе-дик сорттуг рудадан даг-дугу арылаар нехтик ко-лектив юбилейинг амы-лчы он айларында план-дан ажыр 100 тонна бе-дик ш-нарыг продукцияны үндү-рүп, буудурулгеге социали-стик чарыштын мурунку одуруунда чоруп турар.

Ында хоочун комму-нист Десни Дүктен-оол-дун уурутканы № 2 эл-чегин кезиктинери эки амылдап турар болгаш октябрь айның түнчел-де база-да эки көр-гүзүлгелер болганар.

А. БЕГЗИН-ООЛ.

ӨӨРҮП ЧЕТТИРИНШКИН

СЭКП ТК-ның Чыгыне се-кретарына* согуштуулам-биле холбаштыр мезе байыр че-дирген партия, күрүне орга-низат, совет болгаш хей-ниити организацияларга, че-дирүүлгелерин, албан чера-рына, туудуларын, колхоз-тарның база совхозтарын, өөредилге черлериниң күш-ажылы коллективтеринге, Совет Армиянын болган Флоттун дайынчыларына, партияның хоочуннарына, бүгү совет хамаатыларга тү-рөттин ханымында өөрүп четтирдим.

Мэоц адрезинге байыр че-

СЭКП ТК-НЫҢ ЖУРНАЛЫНДА

СЭКП ТК-ның «Партияныз жинь» журналының чэрби ийги номери парлъттыган. «Ленинниң партияны — совет уаусту дайынчы авангарды» деп мурунку чүгү ында чы-рыттыган. СЭКП ТК-ның Төп Ко-митетинин, СЭКП-ниң Дээди Со-ветинин Президиумунуң бол-гаш СЭКП-ниң Министрлер Чөөүлелиниң Коммунисттик партияга, совет улуска кыг-гырын журналда парлаам. СЭКП ТК-ның элчег чок Пленумун дугайында ин-формастыг дыналыгын, эи Ю. В. Андроповтун чугаа-зы, эи К. У. Черненкоун чуга-зын, СЭКП ТК-ның Чыгыне секретары Ю. В. Андроповтун дотку наамдарын база пар-лаан.

«Совет кижилерин Сталин-град чанынга маадырамыз чо-руу», «Аш-чеч программа-мы болгаш кадр политиказы», «Партияны шийтпирлерин амыдыралга боттадыралы», «Экономиктиг өөредилгени болгаш кижизидилгени — амгы үениң негелдериниң деңгээлине» деп чүлдерин журналда чырыткан. «Киди-стин» амылын организаста-ны», «Контрольда, дузала-жып турар бис», «Чал дүр-жулган түнчеленила» деп болук материалларын партия райкомунуң көдөз амыл-агыг кидизинин амылыга тура-кааткан. «Кадрларын шийн амырын, таарыштыр тур-гузарынын, кижизидилгенин принциптер. Уаурутку ка-дрларын шийн састанын экинчилер дугайында СЭКП-ниң XXVI съездинин ай-тымшыкына» деп мате-риалдарын анык коммуни-стер школаларына ажылаар кылдыр парлаан. Номчуку-ларын чагаларына, айты-рыларына харылаарын журналда чырыткан.

ЧУРУКТА: Москваның му-ракчы амылчылар. Мур-кунда — Социалисттик Күш-ажыды Маадырамы (сола-гай таладан) С. М. Киров ат-тыг «Динамо» заводунуң ма-шина цегиниң мастери В. А. Тегерин, Москва — Сорти-ровочная депозунуң машини-зи В. Ф. Соколов, И. А. Лихачев аттыг автозаводтун амылчы Ю. Т. Барулан, Күрүне-нин бирги дошиниң заводунуң хоолгакчы Н. И. Мо-това, «Болшевик» кондитер фабриказынын мастер-конди-тери Е. А. Ожина, Москваның элт комбинатынын буудурулге өөредилгелиг мастери З. Ф. Назарова олар.

В. СОБОЛЕВИН ФОТОЗУ.

СЭТА-НЫҢ ФОТОХРОНИКАЗЫ.

ДЭЭШТИГ ХЕМЧЕГЛЕРНИ АЛЫР

Республиканың Статистика эргелелин ноябрь 16-дагы медээ — Буугар алгыг, кү-рүне элт сазарының планы 94,8 хуу күүсеткен. Эртен чылдың деңгээлинде 1016 центнер элт хей дужааттыг-га, Монгуш-Тайга, Барың-Хемчик, Чөөн-Хемчик, Эзрин болгаш Кызыл районнар план-нарын күүсеткиле алганар. Районнары хей кезин эр-тен чылдагы хей элт дужааттыг. Күрүне элт сазары ам-даа үргүлчүлөп турар.

Элт сазарынын эи сөөгү черия бо чылгы план-ыга 94,1 центнер, эртен чылда деңгээлине 3255 центнер чедип-баз азы планын 79 хуу кү-сеткен Тадым район элзет турар.

Күрүне элт сазар планын 33 амыл-агыг күсүдүн алган. Ызында «Сукла» планын 152,2 хуу, «Ах-Чыра» 145 хуу, «Россия» 116,4 хуу чедип, багай эвес амылдаан. Эзээн хей совхозтар күрүне-биле үе санажыларын кы-рында келген. А «Тоора-Хем» совхоз планын чүгүл 61,6 хуу, «Кара-Хаак» 65,2 хуу күсү-

ССР Эвилелиниң тургу-тунганында бээр 60 чыл болур оюнга чедир бир ай ажыг үе арткан. Ол уагт байырлаага тураскааткан социалисттик чарыштын түн-нээр үе чоокчулаан. Бо хүнүнде көдөз амыл-агыг продукцияларын күрүнеге сазар талазы-биле план күсүлдээниң байламы хандыгы.

диз, эи сөөгү черде чоруп турар. Республика ам-даа 12,553 центнер элт сазар.

Күрүне сүт эртен чыл-дын бо үезинге деңгээлге 9532 центнер хей ырген-даа болза, ам-даа 23093 центнерин саза-ры негетинин турар азы чыл 91,6 хуу күсүдүгенин. Планын барык-ла үе калган ажыр күсүдкен Монгуш-Тайга биле 101,5 хуу күсүдкен Тес-Хемден өске план күсүдкен район чок. Он район эртен чылдын деңгээлинден хей сүт

саткан-даа болза, он бир рай-он планын ам-даа күсүд-көн. Ызында Улуг-Хем рай-онун совхозтары 4270 цент-нерин сазар. Тадым болгаш Эзрин районнар база элзэн хей сүт сазар ужурап.

Шунту 23 амыл-агыг сүт сазарынын талазы-биле күрү-не планын күсүдүн алган. Ызында «Малчы» 4,8 катал, «Совет Тыва» 2 катал планын ажыр күсүдкен. Планынын «Ден-Терезин» 130 хуу, «Бу-рунга» 121 хуу, «Чал орук» 114,5 хуу күсүдүн, социали-стик чарыштын мурунку оду-руунда чоруп турар. Бо амыл-агылдар күрүнеге сүт дужаарын уламчыларылаан. А сөөгү черде планын 51 хуу күсүдкен «Шивиник», 64 хуу күсүдкен Ленин аттыг совхоз чоруп турар.

Чыл төмүзүңгө чедир үе эвээш арткан. Бо кыска хуу-сада амыл-агылдарын уду-ртчуларын план күсүлдээни долу хандырар талазы-биле дээштиг хемчеглери алары чугула.

ДАШТЫКЫДА

БЕИРУТ. (СЭТА). Израиль

эжелектер дагылг Ливана террорун болгаш өңүч-чөг-лөтүп үлгүлешкенин уду улам күштелдирип турарлар. Айтат дээр чурттекилдер чер-ин израильдер үтер-боор-биле араатанып боо-лаан. Чонун иштинден дык хей кижин өлген. Дагылг Ливанниң хоорайларында бол-гаш чурттагы черлеринде израиль эжелекчилер үлөп-чидишкенин калба-биле дыктып, тос чурттакы-ны туудуп алгаш барганар. Израиль танклар болгаш кумжыг транспорттар ол районда бүгү оруктарын дүй туруп турганар.

Чедиг сессия келген СЭКП-ниң Дээди Соведи-ниң депутаттарынын бүт-келин ноябрь 21 болгаш 19 хүнүнде эртенгиин 10 шактан кезээкенин 7 ша-ка чедир Кремльге, СЭКП-ниң Дээди Совединиң Пре-зидиумунуң бажымынга чорудар.

Телефону: 224-04-68.

Харылзаа — бир берге айты-рыг бо. Совхоз төвү-биле чоокку суурлар-биле чугаа-лажыр телефон азы раша туу-гузары чугула. Электриж-диге айтырым база. Брига-дада бажынар бичи, чамдык кыштагаларда сакмачылар чурттар чер чок.

Оон ийи бригада төвүгө көчөр библиотека тургузур-га база негетинин турар. Лек-ция, беседа, кино, концерт болбастаан. Бо чамдык чет-пестери чайладыр совхоз дирекциясында, паркомда болгаш калза Совет күсүд-көн уундан негетинин турар.

Оон ийи бригада төвүгө көчөр библиотека тургузур-га база негетинин турар. Лек-ция, беседа, кино, концерт болбастаан. Бо чамдык чет-пестери чайладыр совхоз дирекциясында, паркомда болгаш калза Совет күсүд-көн уундан негетинин турар.

Оон ийи бригада төвүгө көчөр библиотека тургузур-га база негетинин турар. Лек-ция, беседа, кино, концерт болбастаан. Бо чамдык чет-пестери чайладыр совхоз дирекциясында, паркомда болгаш калза Совет күсүд-көн уундан негетинин турар.

БАГДАД. (СЭТА). Ирак-ран фронтта калыг-дошкун тулукчулар тургузүлгө-шпаан. Чедиме чок болуула-атакалашкылар түнчелде ираннар 3,978 кижизин өлү-түп, чидирген болгаш дык хей иран шериглер туттурун Иранниң 10 тапкыларын бол-гаш 15 дайынчы машиналарын ууткаан.

ТЕГЕРАН. (СЭТА). Оон келген элчегелг медээни бу-угар алгыг, күрүне элт сазарының планы 94,8 хуу күүсеткен. Эртен чылдың деңгээлинде 1016 центнер элт хей дужааттыг-га, Монгуш-Тайга, Барың-Хемчик, Чөөн-Хемчик, Эзрин болгаш Кызыл районнар план-нарын күүсеткиле алганар. Районнары хей кезин эр-тен чылдагы хей элт дужааттыг. Күрүне элт сазары ам-даа үргүлчүлөп турар.

Чыл төмүзүңгө чедир үе эвээш арткан. Бо кыска хуу-сада амыл-агылдарын уду-ртчуларын план күсүлдээни долу хандырар талазы-биле дээштиг хемчеглери алары чугула.

МАДРИД. (СЭТА). Евро-пага амыл чок чорук болгаш калы амыл-агыл-даа тара-нып чедип чуртталга кы-жизин күрүлелерин төлө-лөшкенин мадрид ужура-жышкыныга ноябрь он сө-те редакция болуунуң ийи ху-рали болган, оларга түнчел документини амыл чок чо-руктуң айтырларында, дү-рүлелер аразында харыла-лап принциптерин болгаш гуманитарлыг талааларга кы-ж амыл-агылдарын айтыр-ларында хамаарышкан кезек-терин чугаалажы көргөн.

